

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novi za predbrojbu, oglašje itd. šalju se naplatnicom ili poštom na adresu: Stedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod narudbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravnicu u otvorenom pismu, za koji se neplaća poštarina, ako se izvana naplaćuje reklamacija.

Čekovnog računa br. 847.849. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu naše stvari, a neslogom sve pokvari.“ Narodna poslovica.

Izlazi č: dne 17. i 25. novembra te dne 4., 12., 20. i 28. decembra 1899.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepotpisani neiskaju, a nefrankirani neprimaju.

Predplata s poštarinom stoji: 5 for. u obće, na godinu 2 for. za seljake i 3 for. 2.50, odn. for. 1.— na pol godinu.

Izvan carevine više poštarina.

Pojedini broj stoji 5 re. koli u Pulu, toli i izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Giulija br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svake svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavač: Stepo Gvičić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Pulu. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Budući broj izaći će u sriedu dne 20. decembra.

Govor dr. Laginja.

Poslje izpravka zast. prof. Spinčića objelodanjena u zadnjem broju, ustao je zast. dr. Laginja, te sjajno pobio zavjanzja talijanskih zastupnika sljedećim govorom:

Visoka kućo! Mi smo naučeni, ovih posljednjih godina, kad u obće o našim pokrajinama govorimo, da ih označimo obćenitim imenom „Primorje“. Mi nećemo da tu zemlju, kao takovu, dielimo u stotinu komadića, te kada govorimo u obće slogod o Primorju, što nije zgodno jednom ili drugom od naših kolega na profljnoj strani, tadn nesmoju oni navadjati pojedina sela ili pojedine česti ove zemlje te izpravljati na taj način.

Veledašni kolega iz Gorčke, sada je baš doviknuo kolegi profesoru Spinčiću „da, vi govorite o Istri, a ja sam govorio o Gorčkoj“. Ako je gosp. Spinčić govorio o Istri, a drugi gospodin izpravljao vrhu Gorčke, to onda nije bio nikakov izpravak. Nu mi primamo njegove izpravke, kao „da bi bili“ stvarni izpravci, jer mi Primorje smatramo jednom celinom. To cjelina pripada nama, jer mi sačinjavamo većinu njezina pučanstva, jer su Hrvati i Slovenci više patili za tu zemlju, i jerbo mi sa našim susjedima već jednom hoćemo da napredujemo na narodnom, kulturnom i gospodarstvenom polju. (Povladjivanje.)

Cienijpi g. kolega iz Trsta, kazivao je o rovanjenju i uknanju, koje da potiče od g. Spinčića, te spomenuo tom prigodom, zašto u Trstu nema slovenske pučke škole. Navodno zato jer neuna po popisu pučanstva dovoljna broja djece, da bi se mogla uzdržavati pučka škola, i zato, jer u Tršćanskoj okolici ima više slovenskih pučkih škola i baš u razmaku od manje nego 4 kilometra od središta grada.

Ja izpravljam stvarno, da izgleda kukavan liberalizam, čuvstvo slobode i kršćanska ljubav kod g. kolege u tom pogledu, jer građani tršćanski a među tim i naš kolega, nebi smjeli zahtjevati, da djeca iz grada idu u seoske škole u okolici, te kad se opiru, proti tomu, na temelju zakonskih ustanova da podignu pučku školu u gradu, ja im ovo izjavljujem, da bismo im mi rado pustili jednu ili dvije seoske škole u okolici i našu djecu u grad, vodili da posjetaju slovensku školu.

U ostalom izpravljam stvarno, da nije istina, da baš u Trstu nebi bilo školi do-raste slovenske djece. Mi smo u znojnu licu svoga učinili sve moguće, da podignemo barem privatnu pučku školu u Trstu. To je slov. priv. škola u predgrađu sv. Jakoba, koja je uzdržavana od družbe sv. Cirila i Metoda. Nemogu danas navesti tačno broj učenika, te ne hoće preteravati, izvidim da ih polazi školu najmanje od 500, do 600 slovenske djece. (Čujte! Čujte!) i takomu broju djece niće se škola u materinskom jeziku!

Ko god je bio jednog u Trstu zna, da je tamio veoma mnogo Slovenaca, te da nebi bilo talijanskog liepka i pakosti, te da nebi austrijske oblasti hodile na ruku našim narodnim protivnicima u svakom pogledu, kako u istinu idu, vidjelo bi se lako, da je Trst napučen Slovincima i drugima Slavenima, u tolikoj mjeri, da bi izgledalo vrlo slabo sa tobožnjim izključenim talijanskim značajem grada. — Naravno, ako se po svuda vidi sario: Imperialne regio, giudizio, tribunale, posta itd. da mora zaključiti stranac, koji dodje: E, to je podpuho talijanski grad, ali čovjek mora temeljito opažati, i uviditi te, da domaće pučanstvo Trsta i okolice i dobar broj građana tršćanskih pripadaju slovenskoj i ostalim slavenskim narodnostima. (Odobranje!)

Nama se moja gospodo predbacuje patvoreenje, i velecienjeni zastupnik za Trst je rekao, da falsificiranje obstoju u našem taboru. Proti tomu moram stvarno konstatirati, da ako u obće ima mistifikacije, te se mistificiraju vladari, parlament, vlade, stranke i politički saveznici, da to mistificiranje izvadja naša gospoda kolege od suprotivne strane. Falsificiranje je, kad se izkušuje, da cieti sudbeni kotari jesu napuđeni skoro izključivo od Talijana, dječim, poznavaoe mjesta mora pripoznati, da su ista u njekim slučajevima izključivo a u njekim u velikoj većini slavenska sela i varosi.

Ja izpravljam stvarno, da nismo mi izrazili sela kotara bujskog, kotara porčkog, kotara motovunskog, piranskog i koparskog, skoro posve talijanskimi, dočim to nije istina, već da su to učinili oni, koji su popisivali pučanstvo — a ti su bili činovnici talijanski občina zapadne Istre.

Ja izpravljam stvarno, da dočim n. p. u mjestu Kastelir, koje broji oko 1000 stanovnika sjegurno niti ti talijanske obitelji neohstoje (Čujte! Čujte!) — to govorim posve stalno jer poznaj mjesto, poznam ljude, poznaj pojedine obitelji — i Kastelir dolazi kod zadajeg popisa pučanstva sa dvije trećine talijanski. Neka mi bude u tom pogledu dozvoljeno, pripovjedati vam nešto vrlo značajno. Pred nekoliko mjeseci zastupao sam pred okružnim sudom rovinjskim pri kolegi dru. Bartoli jednu građansku parnicu. Moja stranka iz Kastelira, mjesto o komu govorim, bijahu dvije udete sestre, jedna imenom Ružić, druga Kociancić. Stranka zastupana po dru. Bartoli zvala se Ventin, rođjena Ružić, treća sestra. Obitelj Ventin, koju dobro poznajem, pripada talijanskoj stranci, to je istina. Njezin zastupnik poslavi kod glavne razprave jedan formalni predlog. Promislite Vi sada nas položaj tamo, tužba bijase sastavljena hrvatski, moj usmeni predlog bijase naravno također hrvatski. Najedno se ustane zastupnik protustranke, dru. Bartoli, i postavi formalni predlog, neka slavni sud zaključi, da bude meni zabranjeno govoriti hrvatski na sudu. (Čujte! Čujte!). Naravno da je sud to odbio i dodje do izpitivanja svjedoka. Predsjednik sudbeneg stola reče, da bi moglo doći do nagodbe, zato neka se, preslušaju stranke. Pozove Ventinku u talijanskom jeziku i postavi joj neka pitanja, i ta talijanski, jer joj je odvjetnik bio Talijan. Sirola starića pristupi k stolu sudbenom, i kad je predsjednik s njom počeo da divani talijanski, reče mu točno ovo riječi: „Gospodine, ja umim, lipše, po našku“. (Čujte! Čujte!)

Predsjednik i Molim g. zastupnika, da se drži u granicama stvarnog izpravka. Zast. dr. Laginja: To je bila stranka zastupana po Talijanu, kod popisa pučanstva unesena kao talijanska! (Čujte! Čujte!)

Zaključujem stvarnim izpravkom, da falsifikacije i mistifikacije nisu počinjene od naše, već od strane naših političkih protivnika. (Živo odobranje!)

DOPISI.

Iz Kastva. (Obćinski izbori.) Eto nam pred vratit občinski izbori! Početle najme u ponedjeljak dne 18. o. m. Prijasnjih godina jedva se je znalo za nje, istom u zadnje vrijeme počeo se puk više zanimati, komu da dade svoj glas. Osobito pako od kada su htjeli doći na vladu u občini kojekakvi samnjivi ljudi, plaćeni od neprijatelja naše občine i našega jezika, od neprijatelja naše liepe Kastavščine, koji bi joj htjeli zadati smrtni udarac, koji hoće, da štilltom izkopaju joj grob, da unište Kustavec i Kastavščinu, diglo se sve na noge. Što misli pošteno za se i svoju rodnju grudu. S timi našimi krvnima: neprijatelji šli su ruku u ruku i neki Kastaveli, žalostna im majka! Nu hvata dragomu Bogu, velika većina naroda ih je upoznala, pak im je sa gnjašanjem okrenula ledja. To se najljepše vidilo kod zadnjih občinskih izbora. Izdajice i zaslepljenci ostali su „duga“ nosa. Puk je izabrao svjestne, vrijedne i pozirivne muzeve, kojim je povjerio upravu občinskoga imetka. Ti muzevi nisu radili tajno, izpod ruke, već javno, otvoreno, ne sakrivajući ništa niti icesa. Velika većina puka bila je s njima zadovoljna. Doduše našlo ih se, koji su javno i tajno trovali i rovali, našlo ih se, koji plaćeni ljudinim srebrenjaci, predbacivali su koješta občinskomu zastupstvu i velevrednomu občinskomu glavaru! Osobito su trubili, da se sa občinskim imetkom slabo gospodari; da se raspilje novac lievo i desno; da se je občinu zadužilo do gola. Kad su se pak izložili občinski računi, te ih je mogao svaki občinar pregledati i dati svoje prigovore proti istim, te kukavice nisu imale obraza ni poštenja, da ih dođu pregledat. Znali su, ljudi, da nije onako, kako su govorili, pak da se još više nesostamote, ostali su kod kuće i nadalje trubeć svoje laži i kleveče. Tako su oni postupali, nebi li svietu oči zamazali. Nije im uspjelo. Puk ih je upoznao kao plaćene inješine, da lažu i kleveću za plaću, kako hoće njihovih gončini, pak se je od njih čuvao. Obćinsko zastupstvo je i nadalje vršilo svoje dužnosti, bez obzira na njihovo laži, jer čistomu obrazu malo vode, treba.

Tomu zastupstvu izteklo je vrijeme njegovog djelovanja. Sada valja birati drugo zastupstvo. Borit će se dvie stranke. Jedna je hrvatska, druga talijanska. Hrvatska stranka, uz koju je velika većina občinara kastavskih, ide samo za tim, da občinu čini bolje uredi i s njom upravlja. O kakovoj prodaji Kastavščine pod Hrvatsku, nema ni govora. Ova stranka bila je do sada na občinskoj upravi. Kako je gospodarilo občinskim imetkom, mogao se je svatko osvjedočiti. Druga je stranka talijanska, koja se krije pod imeni Slaveni, domaćine starine, da laglje zaslepi mljadene i mljohave. Da je ova stranka u istinu talijanska, do kaza ima pun koš. Zna se, da pravci ove stranke plaćeni su od Talijana; da se družu sa Talijanima, našim ljudim neprijateljima; da sami Talijani ovu stranku zovu svojom, talijanskom strankom. O tom more bit osvjedočen svaki, koji nije stiep, ili nije već izgubio svjetlo razuma. Ovoj stranki svrha je ista, koja i Talijanom: zadat: Kastavščini smrtni udarac. Kad bi ova stranka došla na upravu občine, Talijani bi postignuli svoju svrhu.

Do toga ne smije doći! Kukavica svaki, koji ne bi toga branio! Sada je za to vrijeme. Zeljezo valja kovati dok je vruće.

Stoga komu leži na srcu dobrostanje naše Kastavščine, neka se pridruži našoj hrvatskoj stranki, pak neka glasuje za one muzeve, kojim će biti porok njihovo poštenje, da će sa našom občinom upravljati zakonito, nesebično, pošteno. Tako istom osvjetlat ćemo si lice pred poštenim svietlom; tako samo očuvat ćemo našu dragu Kastavščinu od propasti sebi i djeci našoj.

Daleko od nas izdajice roda i jezika, kojim i zemlja izbacuje kosti, jer Prošćeno je svima, svima, Samo nije izdajici.

Boljun, 10. decembra (Naši su občinski izbori uništeni i novi razpisani). Nije druge, već valja još jedanput ogledati se na bojnju polju sa našim protivnikom, koj samo iz prkosa i da samo zadovolji svojim hirima, hoće da izlaže naš puk opetovnoj borbi, daugubi, trošku.

Da nebi čitaoci mislili, da je naša stranka počinila kakovu šlepariju kod izbora, eto malo razjašnjenja.

Visoko c. kr. namjestništvo veli u svojem rješnju od dne 26/11. t. g. br. 23523. Oglasom od dne 12. augusta o. g. br. 1201 bito je određeno, da će se obdržavati izbor pod otvorenim nebom u selu Mandiću u Boljunskom polju. Mjesto toga obdržavali su se izbori u selu Mandiću u kući obć. načelnika. Obdržavanje izbora u kući a ne pod otvorenim nebom moglo je birać pomutiti; svakako nisu se obdržavali izbori tamo i gdje su se morali obdržavati pozb oglasu. Ovo postupanje mora se priznati nezakonitim, pa se izbori uništaju. Tako c. kr. namjestništvo.

Uzrok uništenju leži dakle u formalnoj pogrešci. Puk je pak sakrivio tu pogrešku?

Eto i tomu razjašnjenja.

Da ne bude prosvjeda sa stane talijanske stranke, ako se izbori drže u kući načelnika (gdje je u ostalom baš sredina mjestne občine), savjetovala je politička oblast u Pazinu, da se drže izbori pod vedrim nebom u selu Mandiću. Tako se odlučilo i oglasilo. Protivnici učinili i proti tomu utok, koj se riešio 2 dana pred izbori ovako: izbori neka se drže u kući načelnika u selu Mandiću, a ne pod vedrim nebom (c. kr. kot. Glav. Puzin 18/8. 1899. br. 5112). Na temelju teku držali se izbori u kući načelnika u selu Mandiću, a da se nije ponovno to oglasilo, bilo radi kratkoće vremena, bilo da se na to zaboravilo.

Leži li krivnja na c. kr. političkoj oblasti radi toga, što je od svojeg prvotnog savjeta odstupil (savjetovao je c. kr. kot. kapetan, da se drži pod vedrim nebom, a spis da se imadu izbori držati u kući, podpisao je komesar g. Osti, pošto je g. kapetan bio na dopustu), ili pak na obć. glavarstvu. Što nije izbore odgodilo i još jedanput oglasilo, da nebudu izbori pod vedrim nebom; već u kući, nemojmo sada iztraživati, već se složno pripravimo na izbore, da pokazemo protivniku, da mu je za uvijek odzvonilo u ovoj občini. Nadamo se, da se naši čestiti izbornici neće pustiti ni ovaj put prenamiti od talijanskih gončina, koji će jiti sjegurno napastovati — nadamo se, da nijedan od onih, koji su zadnji put s nami glasovali, neće sđati sebi na bradu pljunuti, već se nadaju, da ćemo se opet. složno naći na okupu gdje i zadnji put, da predobijemo protivnika Talijana. Boruđani pazite dobro! K uništenju izbora nek nam bude dopušćeno ovo opziti: Talijani znali su, da su izbori uništeni i da će biti uništeni.

već pred dva mjeseca javno su se hvalili. Kako su mogli oni znati za tajne namjerenosti? I to je znak vremena!

Da je slučajno hrvatska stranka izgubila, te uložila utok s istim razlozima, bili bilo e. kr. namjerenost onda izbore uništio? Iстина je doduše, da su se izbore obdržavali u kući a ne pod vedrim nebom, ali ipak u istom selu; a budući da su protivnici u sva tri tepla svojom snagom sudjelovali, otpada po našem mišljenju uzrok, da je to moglo biraeće pomisliti, a to tim više, pošto u utoku nije naveden niti jedan biraeć, koji bi se bio vratio kući neglasovav s uzroka, što nije znao gdje se izboriti čin vrši. Selo Mandići sastoji iz 6 kuća a nije ni Pariz ni London.

Koliko dangube, truda i troška sada? Pa da bi zasto! Za prkos talijanskih generala, koji i sami znadu, da neće ni ovaj put predbiti. Pa se tuže obćinari talijanski, da rastu plaćila! Tko vam je kriv? Oni, koji vas za nos vode — vaši generali.

Boljun, 11. decembra 1899. Jeste li čitali cijenjeni čitatelji one brojve „N. Sl.“, u kojim se razpravljalo o uzornoj upravi naše občine pod ex-načelnikom Mattiassich-em? O influenci, koja je harala našom obćinom? Što mislite, što je državno odvjetništvo učinilo? Pozvalo par puta Mattiassicha na sud — čimlo ga, da mu se malo gaće tresu, pak... odstupilo od tužbe protiv njemu! Kazati će možda tko, da je to samo šala! Bogme je to živa istina.

Talijanska se stranka veseli — misleć, da je tim spasila svoju čast, ali nije tomu tako; ono što je bilo navedeno u „N. Sl.“, je nepobitna istina.

Politički pregled.

U Puli, dne 11. decembra 1899.

Austro-Ugarska. Carevinsko vieće imalo je zadnjih dana praznike, i to radi zasjedanja delegacija i radi pregovora, koji su se vodili između odaslanika desnice i lijevice, radi izravnjanja česko-njemačkoga spora. Osim toga zasjedaju pojedini odbori, između kojih je najvažniji onaj za državni poračun i za austro-ugarsku nagodbu.

Što se tiče pregovora, radi izmirenja Čeha i Niemaca, ostali su ovi bez uspjeha. Niemci, znajući, da imadu za sebe sadašnje ministarstvo, neće da odstupe ni za dlaku od svojih pretjeranih zahtjeva, dočim se istodobno protiv i najumjerenijim tražbinam zastupnika českoga naroda, tražbinam koje su ne samo državnimi temeljnimi zakoni osnovane, nego su iste i vrlo skromne.

Radi neuspjelih pregovora, ostao je i položaj u carevinskom vieću nepromijenjen, da narećemo pogoršan. Sudeći po najnovijim glasovima iz Beča, nisu ti pregovori u obće napušteni, već će se isti nastaviti mjeseca febrara buduće godine.

Česki listovi ogorčeni su silno na vladu i na Niemce levitäre, koji prkose opravdanim zahtjevom českoga naroda i koji tjeraju zastupnike českoga naroda u najodlučniju opoziciju.

U subotu obdržavao je klub českih zastupnika sjednicu, u kojoj je prevladala radikalnija struja, koja hoće, da se upotriebe u vieću sva ona sredstva obstrukcije, kojimi su se nedavno Niemci protiv vladi poslužili. Česki zastupnici kane prije svake sjednice podnesti mnoštvo molba na carevinsko vieće. Čitanjem tih molba zapriećilo bi se svako druge djelovanje parlamenta. Osim toga podnašati će mnoštvo predloga i upita, a kad sve to nebi pomoglo, zahtjevat će za svaku malenkost imenično glasovanje, što će bez dvojbe, zapriećiti svaki drugi rad vieća.

U hrvatskom saboru razpravljaju o produljenju financijalne nagodbe između Hrvatske i Ugarske. Opo-

zicionalni govornici kod te razprave iznili su svu silu važnih razloga protiv samoj nagodbi i protiv produljenju iste. Kao glavni razlog protiv tog nagodbi navedoše spomenuti govornici i taj, što je tom nagodbom Hrvatska financijalno Ugarskoj podređena i što se radi toga Hrvatska nemože samostalno razvijati.

Srbija. Srbski kralj Aleksander, koji se nalazi u Meranu, vratiti će se pod konac mjeseca u domovinu. Na svojim povratku zaustaviti će se mladi kralj u Beču, gdje će biti gostom Njeg. Veličanstva cara i kralja Frana Josipa I. Dne 28. t. mj. stignuti će Aleksander u Beč i odsjesti u carskom dvoru.

Talijanska. U talijanskom parlamentu bori se vlada protiv opoziciji, koja neće da njoj glasuje privremeni proračun. Proti vladi bore se tri stranke i to radikalc, socijalisti i republikanci.

Afrika. Sa afrikanskoj bojišta dolaze riedke vijesti. Sjedinjene čete afrikkih republika nastoje obraniti dosadašnje uspjehe, dočim nastoje Englezi sa pridošlim njim četama te uspjehe protivniku oteći. Glavna borba vodi se oko opsade nekotih englezkih gradova.

Iz Carigrada dolazi viest, da je turska vlada pristala na zaključke mirovne konferencije u Hagu i da je tamo poslala svoje pouzdanike, da podpišu odnosni zapisnik.

Franina i Jurina.

Fr. Dakle drugi čudan na delo, izbori su. Jur. Ter je i doba a ki je kriv, da su se toliko zategnuli?

Fr. Keršić, ki je rekurl.

Jur. Pak će j' opravil?

Fr. Nis po užance, al „piu la pende, piu la rende“.

Jur. Ča će to reć?

Fr. Znaš ča, mane je pravil fanat od peržuni na Volosken, pul kega je Keršić na fite bil, da mu je rekad onda ovako: „Ja sam Hrvat, kagodog ste Vi Slovenac, rojen i umret ča Hrvat, al i ja moram živet, pak nisam kriv, da su ljudi ljudi.“

Jur. A će se ča paćat sada ra izbore?

Fr. Nego ča, kako bi mjeći brez njega!

Jur. A ki su to maćji?

Fr. Po njegovu ljudi ljudi.

Jur. A ki je lud?

Fr. Svaki, ki hoće tujnica za gospodara, kako bi Keršić oteč, da naši ljudi store.

Jur. Tanto još je nemeč ljudi, on misli.

Fr. Čemo videt koliko — prej Božića.

Fr. Si čul, da će bit Pepić pistelter?

Jur. A bišer kontrolor!

Fr. Tako, ča negre v Ameriku?

Jur. Ajbo, kad mi se je ovde Kalifornija odperla.

Fr. Zaukvarje da će bit revident.

Jur. A kapomnać kaser!

Fr. Sto vrzi, ma čemo dobro stat!

Jur. Še me j' strah, da čemo, ako budemo ča imeli.

Fr. I ako nas kuga nepobere.

Jur. Bi njoj vrata zapret.

Fr. Ja, da je ki.

Jur. Če se jur nać ka ključanica, magari od merlina.

Fr. Čemo videt za Božićen.

Domace i razne vijesti.

† **Fran Smolka.** Dne 4. t. nj. preminao je u Lavovu odličan poljski rodoljub i mnogogodišnji predsjednik carevinskoga vieća g. dr. Fran Smolka u visokoj starosti. Pokojnik se je rodio god. 1810. God. 1836. bijaše odsuđen na smrt radi veleizdaje, što je sudjelovao u nesretnom ustanku poljskoga naroda. God. 1848. stupio je na čelo poljskoga pokreta u Galiciji. Iste godine bijaše izabran u državni sabor. God. 1871. bijaše imenovan načelnikom u Lavovu. Od god. 1881. pak sve do god. 1893. bijaše predsjednikom carevinskoga vieća, gdje je uživao kod svih stranaka velik ugled i upliv. Zadnje godine povukao se je iz javnosti i položio zastupnički mandat. Prigodom njegovog pogreba izkazao mu je poljski narod velike počasti. I carevinsko vieće izaslalo je k pogrebu posebnu deputaciju. Slava velikomu Poljaku i Slavenu!

Kardinal Missia u Rimu. Gorički knez nadbiskup i kardinal, uzoriti g. dr. Jakov Missia, odputovao je prošlih dana u Rim, da primi dne 14. t. mj. iz ruku sv. Očca kardinalski klobuk, kao najviši znak toga crkvenoga dostojanstva.

C. kr. namjestnik u Umagu. U pelak o podne posjetio je c. kr. namjestnik g. prof. Gočes istarski grad Umag. Mjesta oblasti doteklaše svečano svoga namjestnika, te ga povedoše na obćinu, na carinarski ured itd. G. namjestnik odmoriv se kod obćinskoga načelnika, odplivio je vladinim parobrodom poslije podne u Vysar.

Strančarstvo zemaljskoga kulturnoga vieća za Istru. Interpelacija zastupnika Spinčića i drugova stavljena u sjednici carevinskoga vieća dne 20. novembra 1899.

Kotarska gospodarska zadruga Materija u Podgradu, iztaknula je u svojem XIV. godišnjem izvještaju od dne 20. augusta, br. 61 predloženo također c. kr. ministarstvu poljodjelstva, od kolike bi bilo važnosti podarivanje govoda u Podgradu svake li bar svake druge godine.

Dne 6. oktobra 1899. primila je podgradska zadruga dopis zemaljskoga kulturnoga vieća od dne 30. septembra 1899., kojim njoj se javlja, da će slediti uslied zaključka stalnoga odbora od dne 4. septembra 1899. mjeseca oktobra, podarivanje krmaka (prnsaca) sa državnom pripomoću od 300 for.

Dne 3. oktobra odgovorila je zadruga zemaljskomu kulturnomu vieću, da stalni odbor zemaljskoga vieća — glasom zapisnika sjednice od dne 4. septembra 1899., nije zaključio podarivanje krmaka nego govoda.

Pošto bijaše rok kratak, jer treba imenovati trojicu sudaca, jednoga od strane c. kr. namjesticitva, drugoga od strane zemaljskoga kulturnoga vieća i trećega od strane zadruge političkoga kotara Volosko, (Kastav, Opatija i Podgrad), te valja se u obće pobrinuti za što veće razgašenje itd., odlučila je podgradska zadruga, dan 6. novembra 1899., kano dan izložbe, nu pod uvjetom, da to potvrdi zemaljsko kulturno vieće, da pravočasno odobri predložena mu pravila i program, te da prijavi svoga zastupnika u počastni sud.

Na taj podnesak nije dobila kotarska zadruga nikakva odgovora od zemaljskoga kulturnoga vieća.

Dne 5. novembra 1899. dobila je pako dopis c. kr. kotarskoga poglavarstva iz Voloskog, od dne 28. oktobra 1899. br. 14636, koji bijaše podbrisan nadrom olovkom kano znak prešnosti, sa prijavom, da je c. kr. namjesticitvo imenovalo (kada?) kotarskoga živinara u Voloskon, članom suda, i sa pozivom; da treba prihitićti odmah, u koji će sat zapoćeti izložba dne 6. novembra 1899. te predložiti program.

Nu čudnovato je to, da bijaše taj dopis kotarskoga poglavarstva nosljen na „ravnateljstvo škole“ u Hrušici, premda ravnatelj škole nije niti članom odbora zadruge i u obće nije njezinim članom.

Nakon tih spletki koje su uzemirile ne samo radno predstojništvo podgradske gospodarske zadruge, nego također i obćinstvo izloženoga kotara, i koje padaju tim više u oč, ako prispedobimo pojedine nadnevke, razumije se samo po sebi, da nije moglo biti više govora o kakvoj izložbi govoda u Podgradu dne 6. novembra 1899. i u obće radi očekivanja — ili bolje rekuć, već nastupivši vremena, sve do buduće proljeća.

Na temelju toga i obzirom na poznato strančarsko postupanje od države podpiranoga zemaljskoga kulturnoga vieća za Istru, napram čijem postupanju ponašaju

se c. kr. vladini činovnici Primorja ili je dapače čak podupiraju, dozvoljuju si podpisani stavili sledeti upit na njegovu preuzivenost; glasedina ministra poljodjelstva.

1. Jeli voljna njegova preuzivenost učiniti konac vrlo štetnomu, nedostojnomu rovanju zemaljskoga kulturnoga vieća?

2. Jeli njegova preuzivenost voljna naložiti vladinim činovnikom Primorja, ne samo da nepodupiraju strančarsko rovanje zemaljskoga kulturnoga vieća za Istru, nego da se tomu suprot stave najodlučnije?

3. Jeli njegova preuzivenost voljna poduzeti potrebno, da se bude obdržavala izložba i podarivanje govoda u Podgradu, priprećena sada, buduće proljeća.

U Beču, dne 29. novembra 1899.

(Slijede podpisi.)

Ipak je pomoglo! Naš narodni zastupnik g. prof. Spinčić sa drugovi interpelirao je dne 20. novembra 1899. ministra poljodjelstva, radi izložbe govoda, koja se je imala obdržavati dne 6. novembra t. g.; nu bijaše zapriećena tim; što nije zemaljsko kulturno vieće za Istru rješilo dotičnih spisa, niti je imenovalo svoga zastupnika, niti je poslalo kotarskoj gospodarskoj zadrugi a Podgradu državnu pripomoću od 300 for.

Tu interpelaciju naši čitatelji u današnjem broju na drugom mjestu, a ovdje izićemo samo to, da je njom već ipak nješto postignuto. Dne 4. decembra doznaćilo je naše zemaljsko kulturno vieće u Poreču kotarskoj gospodarskoj zadrugi u Podgradu državnu pripomoću od 300-for. Sve ostalo slediti će — valjda.

Prizivna razprava Stigliche Ellner. Dne 22. prošloga mjeseca vršila se na trščanskom pokrajinskom sudu razprava uslied priziva veprinaćkog načelnika gosp. Stiglicha, proti osudi c. kr. kotarskog suda u Voloskom, kojom bijaše g. župnik Ellner riešen obtužbe radi ovriede postenja.

G. župnik Ellner je pred nekoliko vremena, propoviedajuć u veprinaćkoj crkvi zastupao nazor, da se nesmije odsuđivati i kriviti cilji koji stališ (svećenički, učiteljski itd.) i ako se medju pripadnici istoga nalazi po koji nevriedan i nevaljan član. Pozvao se na više primjera, te je medju ostalimi rekao također: kako možete na pr. pošlovati jednoga župana, koji neide nikad k misi ni u crkvu!

G. načelnik Stiglich, koj nije bio propoviedi prisutan i koj je na razpravi sam priznao, da skoro nikad ne polazi u crkvu, mislio je, da su bilo one rieči proti njemu naperene, te je s toga tužio g. župnika radi ovriede postenja. Sud voloski pako, osvedočiv se na temelju izkaza mnogobrojnih saslušanih svjedoka, da je g. župnik posve obćenito govorio, rješio ga je oblužbe.

Pošto nebijahu g. Stiglich zadovoljan svojim neuspjehom, uložil priziv i stvar je došla u Trst pred pokraj. sud. Na razpravi zastupao je tužitelja dr. Filinich a g. župnika odv. dr. Rybarž. Prvi tražio se da dokaze, da je g. župnik baš na načelnika veprinaćkog mislo, a da u tom bolje uspije, drzao je politički govor, u kojem je pripisao hrvatskoj stranci odgovornost za štetu, koja bje pok. A. Andrejčiću u nanešana na njegovom imanju, i čak za njegovo samoubojstvo!

Proti tomu klevjetničkomu napadaću prosjedovao je odv. dr. Rybarž odriješilo, te označio nečuveno drzovitim postupanje protivničkoveg zastupnika, koj se usudjuje u sudbenoj dvorani iznašati ovakve klevete. Joćim nije stroga, saviestna sudbena iztraga u Andrejčićevom poslu mogla ustanoviti ni najmanju krivnju, na bilo kojoj osobi hrvatske narodnosti. Predložio je konačno, neka se prvu osudu potvrdi. To se i zbilo, te je g. Stiglich doživio novi poraz, koj je tim grozniji, što mora ne samo platiti sve troškove, nego i radi motivacije prizivnog sudića. U razlozih svoje osude izrekao je naše sudbeni dvor, da je gospodin Ellner tako obćenito govorio, da nije nitko mogao misliti baš nu veprinaćkog načelnika, ako se pako ovaj poslednji čutio krivim, dobro znajuć da, kao što sam priznava, nepolazi u crkvu, nemože biti za to odgovoran g. Ellner.

I tako mogu veprinaćki Talijani kazati svojemu županu: ki cerka, tu tróva!

Deputacija iz Novavasi na c. k. namjesticitva. Prošle godine, mjeseca decembra, izručila je posebna deputacija, sastojeca od trojice naših rodoljuba iz porezne občine Novavas (mjesta na obćini Poreč) na c. k. namjesticitvu utok proti prodaji obćinskoga zemljišta u njojtoj

2. Dr. Pero Magdić poslao je for. 9-40 a. ne 9-50 kako je navedeno.
3. Ivesa Miho Premantura, dno je f. 411 a ne samo f. 4— kako navedeno.
Gospoda darovatelj, neka izvole izviniti pogrešku.

Javna zahvala. Vama milostive gospe i cijenjene gospojice, što izvoljeste o Nikolju-dne podariti Tamburaski zbor Prvog istarskog Sokola sa krasno vezenim crven-kapama, što-udrnije blagodari za Tamburaski zbor: Jelusić, zborov.

Listina ureduništva. Do pismiku sa Suska. Vaš odgovor na oclovanje g. Jerka G. lijp je i stvaran, nu žalimo, da ga nemožemo tiskati, jer u našem listu nema mjesta za mjestne strančarske borbe i osobne polemike. — A Vašim dopisom i njegovim odgovorom stvar je svim poznavaocima mjesta i ljudi dovoljno jasna. — G. G. P. u Zadar. Radi preobilnog gradiva, vrstit ćemo Vašu pjesmu u sledećem broju.

Novi hljeb. Za vrijeme gladi u Rusiji god. 1893. pronadžje je novi hljeb, koji je ne samo utoljavao glad, nego je i hranio. To je bilo veoma neugledno pečivo, koje je nalizilo na raselinu — umeseni tresel, — ali, na narodopisnom zboru Moskovskom, gdje se je o tom hljebu razpravljalo, našeno je kemijskom razpravom, da taj novi hljeb po nevolji ima više belancevine i škroba od običnog ruženog hljeba, i prema tome, da je mnogo hranjiviji od ovoga. Taj novi hljeb bio je načinjen od samljevenog sjemena neke vrste lobode (Chenopodiuma), koja po okolnosti se lična veoma mnogo rište. Povo-dom tim može se izvesti veoma zanimljiv zaključak, da su evropski pripređitelji znali o tome hljebu, jer šta se može drugo i zaključiti, kad se po svim evropskim prastarim obiteljima može i sad naći velika količina lobode. Ovo je tim prije vjerovatnije, što je i sad u Peruani glavna hljebna biljka jedna vrsta lobode, koja se zove Chenopodium Guila, kojom se hrane milijuni stanovnika. — Prema ovome izgleda, da bi se u lobodi moglo dobiti, tako reći, novo žito, koje bi se moglo gojiti u onim siromasnim krajevima, gdje žito ne može uspijevati. Neprestanim odbrambenim i gajenjem pak to žito, da se nebi moglo dobiti u opće dobro hranljivo sredstvo!

Društvene vesti.

Novi odbor političkoga društva „Edinost“. U novi odbor našega političkoga društva bjjahu izabrani na glavnoj skupštini prošle nedjelje sledjeći članovi: predsjednik M. Mandić, odbornici: dr. G. Gregorin, dr. O. Rybarž, M. Cotic, dr. J. Abram, dr. E. Slavik, A. Bogdanovič, dr. I. Zucco, A. Černe i J. Turk. Njihovi zamjenici: Fr. Goriup, Vjek. Goriup, St. Godina, A. Miklavec, Iv. Šuman, M. Pečar, Ant. Pogorelec, M. Kamušić, i D. Periet. Na I. odoborskoj sjednici dne 1. t. mj. konstituirano se je novo-izabrani odbor ovako: Izabrani bjjahu I. podpredsjednikom g. dr. G. Gregorin, II. podpr. g. dr. Rybarž, tajnikom g. dr. E. Slavik, blagajnikom g. A. Bogdanovič. U nadzorni odbor za društveni časopis „Edinost“ izabrani bjjahu: Mandić g. dr. Gregorin i g. dr. Rybarž.

Filijalka C. kr. priv. austrijskoga zavoda za trgovinu i obrt u Trstu.
Novci za uplaćivanja.
U vrijednostnih papirih na 4-dnevni odkaz 27%
30%
34%
U pisanih na ime uz 4-dnevni odkaz 27%
30%
34%
Na pisma, koja se moraju izplatiti u sadanjih papirih austrijske vrijednosti, stupaju u krietop nove taksae, 27. septembra, 10., odnosno 23. oktobra.
U Napoleonicim na 30-dnevni odkaz 2%
3-mjesečni 2 1/2%
6-mjesečni 2 1/2%
12-mjesečni 2 1/2%

Okrugni odjel.
U vrijednostnih papirih 3% na svaku svotu. — U Napoleonicim bez kamata.
Dozračnice
na Beč, Prag, Peštu, Brno, Ljavov, Trpjavu, Rieku, kao i također za Zagreb, Arad, Bješt, Gablonz, Gradac, Sibinj, Inomst, Cjelovec, Ljubljunu, Linc, Olomuc, Reichenberg, Saaz, i Solingrad bez troška.
Kupnja i prodaja
vrijednostnih, diviza, kao također upovjence kuponih protiv odbitku 1% provizije. Inkaso svih vrsti po najumjstnijim uvjetu.
Predumjovi.
Jamčevne listine po dogovoru. Kreditni dokumenti u Londonu, Parizu, Berlinu i u drugih gradovima, provizija po jače umjstnijim uvjetu. Kreditna pismoa na kojekoj grad.
Uložci u pohranu.
Primanje se u pohranu vrednostnih papira, zlatni ili srebrni novac, inozemski novac itd. — po pogodbi. Naša blagajna izplaćuje dozračnice talijanske, narodne banke u talij. franšk ili pako po dnevnom tečaju.

Broj 4154.
OGLAS
odnoseći se na izbor obč. zastupstva u Kastvu.

U smislu § 18. obč. izbornoga reda, daje se ovtm do obćega znanja, da će se izbor novoga občinskoga zastupstva za mjestnu občinu Kastav obdržavati u dvorani, gdje se drže občinske sjednice u Kastvu, u dolji označene dane i dobu, sledjećim redom:

Poziva se birače, da dodju birati u svakom od trih izbornih tiela po 10 (deset) občinskih zastupnika i po 5 (pet) zamjenika, i koji će odabrati svi skupa 30 (trideset) zastupnika i 15 (petnaest) zamjenika.

U III. izbornom tielu birača 2583 prvi dan, ponedjeljak dne 18. decembra 1899., pozvani su biraci upisani u izbornoj listini od broja 650 uključivo 1939 birača 1290

drugi dan, utorak dne 19. dec. 1899., nastavak biranja od tekuećeg broja 1940 do uključivo 3189 birača 1290

što čini skupni broj birača 2583

U II. izbornom tielu birača 626 jedan dan, sriedu dne 20. dec. 1899., biraci od broja liste 38 uključivo broja 649, svih birača ima 626,

U I. izbornom tielu birača 37: u četvrtak dne 21. dec. 1899., biraci od broja liste 1 do uključivo 37.

Svakog izbornog dana započeti će izbor od 8. ure jutro naprijed. Glasovanje obaviti će se po volji birača ustmeno ili putem listića.

Pozivlju se svi pravo izborni imajući, u listinu upisani, da na uređene dane i dobu točno na biralište pristupe i da sobom donesu posebno za izbor priređjene pozive.

Občinsko glavarstvo
Kastav, dne 8. decembra 1899.
Jelusić, obč. glavar.

Njegova svetost
Papa Lav XIII.

sporučio je po svojem licu licu prof. Dr. Lapanđu g. lekara G. PICCOLI u Ljubljani ardučni zavodu za pripisane Ma studentice

tinkture za želuđac
te mu diplomom od dne 27. novembra 1897. podjelio naslov dvorski dobavljac Njegove svetosti sa pravom nositi u svojoj firmi uz naslov također grb Njegove svetosti.

Rečeni leknik krosto i mnogi drugi glasoviti profesori i doktori pripisuju bestojnim Piccoli-jevu želuđnu tinkturu, koja jači želuđac, povećava tek, pospišava probavu i tjelnsni odvor. Naručbe prima i uz pouzdeć opravljia točno

G. PICCOLI
Ljekar pri anđeljor u Ljubljani

Tinkturu za želuđac razaslije vlastnik po 12 stakl. za for. 1-20 a. vr., po 24 stakl. za for. 2-40, po 36 stakl. za for. 3-50, po 70 stakl. za for. 6-50 (postanski paket, koji ne teži preko 5 kg.), po 110 za for. 10-30. — Poštariinu moraju plaćati sami naručitelji.

P. n. občinstvu uslobadjam se najaviti, da sam otvorio u Pazinu

knjigovežnicu
obskrbijenu strečevima najnovijega sustava, kao i trgovinu knjiga i papira

sa zalihom svih školskih potrebitina.
Izradjujem sve rdnje zasijecajće u moj zavod, kano: albume za fotografije, okviru u pišću, dmasku, atlasu, keži itd.
Nemam li prigodice kakve stvari u skladu, to istu nabavljam u najkraćem roku, bez ikakvih kupčkih troškova. Isto tako preskrbijem i tkanice za škole, občinske i župne urede.
P. n. mušterije upozorjujem, da se za sve naručbe, najviše dopunicom, pašto je to najumjstij, put, je iste obavljaju u kratkom roku solidno i uz umjerene cijene. — Sa stovanjem
IVAN NOVAK,
knjigoveža u Pazinu, naprijed C. kr. državnoj gimnaziji.

F. Pečenko
HOTEL EUROPA
u Puli
preporuča se gg. putnicima.
Brijač
Nikola Alaić
preporuča
svoju brijačnicu
u Puli
na Fran Josipovoj cesti 6
(tik kavane, Miramarce)

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako velec. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice
svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,
u prvom latu.
U zalihi imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanice za odijela, koja izvršuje točno po mjeri.
Anton Klement, krojački majstor.

The Gresham,
engl. osiguravajuće društvo na život u Londonu
Aktivn. društva do 31. decembra 1897 K 159,997.578.—
Godišnja uplata premija i interesa od postnika društva (1818) K 28,823.375.—
Ispolneno na osiguranju i interesu od postnika društva (1848) K 343,860.067.—
U godini 1897 izdano je 7404 polica za glavnica K 67,331.351-91
Prospekti, cijeni i u obće sve druge informacije šalju se badava, koji ih god pismeno kod dole imenovanoga zastupstva upita, koje dopisuje u svim jezicima.
Glavno zastupstvo u Trstu
Via del Teatro, N. 1, Tergesteo, Scala IV.
Traže se svuda sposobni agenti i zastupnici.

U LIJEKARNI
E. TOMAJA nasljednik A. WINGER
ZAGREB - Ilica broj 12 - ZAGREB

dobivaju se osim svih ostalih liekova nekoji obća prokušani i vrlo koristni, osobito preporuke vriedni liekovi:
Mazilo protiv kostobolja ili protiv Rumatizma, kašaju i vrganju u kožih, ukoceni ili prevoni u iljak, bol u kukovih i križkih, koštanom pogaču, probadajući, stvarovanim na zeban. Cijena 80 nov.
Medicina voda za kašalj ili bronh i za prsnu, kojom se lieči kašalj, prehlada ili kašar u prsni, pluću, teško dijanje, promuklost u grlu, apilavus. Cijena 80 nov.
Polječna tableta za želudac i za vjetar dijeli reući slabosti, hladne, skrofuloznosti, polubosnje, djevojko križavici, renalju bolaviti, slabokrvnosti, nemoci, Cijena 150 nov.
Pojnečne svetske kapljice ili svetska životna tinktura (Lebensessenz). Ovina se glavnim sredstvom ocituje kroatizmanima, popasuju i skropljuju želuđce i oblaćuje glavnu bol oblaćava rezi i nužnu, dno moćna, isto tako dijeli reući slabosti, hladne, skrofuloznosti, polubosnje, djevojko križavici, renalju bolaviti, slabokrvnosti, nemoci, Cijena 150 nov.
Antičepična voda za vjetar, kašalj i za prsnu, kojom se lieči kašalj, prehlada ili kašar u prsni, pluću, teško dijanje, promuklost u grlu, apilavus. Cijena 80 nov.
Tinktura za kurje oči (postanski paket, koji ne teži preko 5 kg.), po 110 za for. 10-30. — Poštariinu moraju plaćati sami naručitelji.